

Primjena Zakona o državnim službenicima i namještenicima te primjena Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike

Uračunavanje određenog staža u radni staž državnih službenika i namještenika

U dosadašnjoj su se praksi pojavile odredene nejasnoće prilikom određivanja sadržaja pojma »radni staž« u smislu ostvarivanja određenih prava državnih službenika i namještenika propisanih Zakonom o državnim službenicima i namještenicima (Nar. nov., br. 27/01), te Kolektivnim ugovorom za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 92/04 i 141/04 – isp.). S obzirom na to da o duljinu radnog staža, kako u ukupnom radnom stažu tako i o radnom stažu ostvarenom u državnim tijelima, ovise ostvarenje brojnih prava državnih službenika i namještenika (npr. uvećanje plaće za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, jedan od uvjeta za raspored na radno mjesto, kod raspolažanja – duljina otkaznog roka i visina otpremnine, pravo na jubilarnu nagradu, uvećanje koeficijenta složenosti poslova za rad u državnim tijelima i dr.). U nastavku teksta autorica piše o slučajevima uračunavanja određenog staža (posebnog staža, radnog staža ostvarenog u inozemstvu, radnog staža ostvarenog u bivšim republikama SFRJ, dokupljenog staža i produljenog osiguranja, poljoprivrednog staža, radnog staža bračnog druga profesionalnog ili ugovornog diplomata upućenog u inozemstvo, radnog staža ostvarenog u međunarodnim predstavništva RH) u radni staž državnih službenika i namještenika.

Određenje pojma radni staž

Prema odredbama članka 6. Zakona o državnim službenicima i namještenicima¹ radni staž je vrijeme provedeno u radnom odnosu kao i vrijeme obavljanja samostalne djelatnosti, a koje se računa u mirovinski staž kao staž osiguranja, s tim da se staž osiguranja s povećanjem trajanjem računa u radni staž samo u stvarom trajanju.

Dakle, prema navedenoj definiciji vrijeme mirovanja radnog odnosa, neovisno o tome jesu li to razdoblje plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje (kao npr. u slučaju produljenog osiguranja), ne uračunava se u radni staž državnog službenika, s obzirom na to da se ne radi o vremenu provedenom u radnom odnosu, odnosno vremenu provedenom u obavljanju samostalne djelatnosti.

Također treba napomenuti da je gledje primjena članka 6. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, pretpostavka za uračunavanje određenog staža u radni staž upis toga staža u radnu knjižicu prema odredbama Pravilnika o radnoj knjižici (Nar. nov., br. 14/96).

Uračunavanje posebnog staža iz Domovinskog rata u radni staž državnih službenika i namještenika

Odredbom članka 36. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Nar. nov., br. 94/01) regulirano je pitanje staža hrvatskih branitelja za vrijeme provedeno u Domovinskom ratu. Navedenom odredbom propisano je da se hrvatskim braniteljima koji su zaposleni ili im se staž osiguranja računa po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a hrvatskim braniteljima koji nisu zaposleni ili ne ostvaruju staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskem ratu računa se kao poseban staž u dvostrukom trajanju, sukladno propisima o obrani.

Prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju, mirovinski staž je pojam koji u sebi obuhvaća staž osiguranja i poseban staž. Poseban staž je vrijeme koje je osoba (osiguranik) provela pod određenim okolnostima, a koje se prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju i ostalim propisima računa u mirovinski staž kao poseban staž. To je vrijeme koje je osoba provela izvan radnog odnosa i za koji nikada nije uplaćen doprinos.

Slijedom toga, poseban se staž ne može uračunati u radni staž.

Prema tome, svim hrvatskim braniteljima vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se u mirovinski staž s dvostrukim trajanjem. Međutim, sukladno odredbama članka 6. stavaka 1. i 2. Zakona

o državnim službenicima i namještenicima:

– hrvatskom branitelju koji je u vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu bio zaposlen ili mu se stavlja osiguranja računa po drugoj osnovi, prilikom utvrđivanja radnog staža treba uračunati i vrijeme provedeno u Domovinskom ratu, i to u efektivnom trajanju (stvarno vrijeme trajanja staža osiguranja),

– hrvatskom branitelju koji u vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu nije bio zaposlen ili nije ostvarivalo staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se kao poseban staž u dvostrukom trajanju i ne uračunava se u radni staž.

Uračunavanje inozemnog staža u radni staž državnih službenika i namještenika

Prema propisima o mirovinskom osiguranju, staž ostvaren u drugoj državi (tzv. inozemni staž), ne računa se u mirovinski staž u Republici Hrvatskoj, ni kao staž osiguranja ni kao poseban staž, pa se stoga, sukladno definiciji radnog staža iz članka 6. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, ne može računati u radni staž.

Staž osiguranja ostvaren u drugoj državi uzima se u Republici Hrvatskoj u obzir samo kod utvrđivanja uvjeta staža koji se traži za stjecanje prava iz našeg mirovinskog i invalidskog osiguranja (kod utvrđivanja uvjeta za stjecanje prava na mirovinu), ali se za taj staž ne odreduje davanja iz našeg osiguranja.

Uračunavanje radnog staža ostvarenog u bivšim republikama SFRJ u radni staž državnih službenika i namještenika

Staž ostvaren u republikama bivše SFRJ do 7. 10. 1991. g., odnosno do dočnjenja Odluke o raskidu svih državopravnih sveza na temelju kojih je zajedno s ostalim republikama i pokrajinama tvorila SFRJ (Nar. nov., br. 53/91) uračunava se u radni staž, dok se kasnije, odnosno staž ostvaren od 8. 10. 1991. g. ne uračunava u radni staž, jer se radi o stažu ostvarenom u inozemstvu.

Uračunavanje dokupljenog staža i produljenog osiguranja u radni staž državnih službenika i namještenika

Prema članku 22. Zakona o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02 i 117/03) produljeno osiguranje i dokupljeni staž ulaze u mirovinski staž, međutim to vrijeme ne obuhvaća vrijeme provedeno u radnom odnosu, kao ni vrijeme obavljanja samostalne djelatnosti, što je uvjet da bi se navedeno vrijeme priznalo u radni staž, pa se stoga, sukladno definiciji radnog staža iz članka 6. ZDSN-a, ne može računati u radni staž.

povratka kod istog poslodavca na poslove na kojima je prethodno radio ili na druge odgovarajuće poslove.

Odredbama članka 62. Zakona o vanjskim poslovima, izrijekom je propisano da se osobama iz članka 61. toga Zakona u vrijeme boravka u inozemstvu prema članku 61. stavka 1. toga Zakona priznaje u staž osiguranja i da se taj staž osiguranja izjednačava s radnim stažem.

Dakle, kako je Zakonom o vanjskim poslovima – kao posebnim zakonom – propisano da se navedenim osobama vrijeme boravka u inozemstvu, prema članku 61. stavka 1. toga Zakona, priznaje u staž osiguranja i da se taj staž izjednačava s radnim stažem, to se navedeno vrijeme uračunava u radni staž državnog službenika.

Uračunavanje radnog staža u međunarodnim organizacijama na području Republike Hrvatske u radni staž

Imajući u umu članak 6. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, kojim se određuje pojam »radnog staža« kao godina rada koje se računaju u mirovinski staž kao staž osiguranja, te odredbu članka 10. stavka 1. točke 4. Zakona o mirovinskom osiguranju kojom je propisano da su obvezno osigurani i hrvatski državljanini koji su u Republici Hrvatskoj zaposleni kod stranih diplomatskih, konzularnih i drugih međunarodnih predstavništava ili osobnoj službi kod stranih državljana, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, to se vrijeme provedeno u radnom odnosu kod međunarodnih predstavništava uračunava u radni staž.

Radni staž službenika i namještenika, korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad

Iz članka 6. Zakona o državnim službenicima i namještenicima razvidno je da se u radni staž računa samo stvarno vrijeme provedeno na radu.

Međutim, s obzirom na to da se radi o korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, neovisno o prethodno navedenom, isto ne utječe na ostvarenje prava iz članka 25. stavka 6. Zakona o mirovinskom osiguranju – da se staž osiguranja za razdoblje zaposlenja provedeno u nepunom radnom vremenu računa u trajanju koje odgovara dvostrukom vremenu provedenom u zaposlenju, ali najduže u trajanju do punog radnog vremena.

Budući da je Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike propisano da je za ostvarenje određenih prava službenika i namještenika potreban neprekidni radni staž u državnim tijelima (npr. čl. 54. i 64. Kolektivnog ugovora² za isplatu jubilarnih nagrada i visine otpremnine kod stavljanja na raspolažanje), te ukupan radni staž u državnim tijelima (čl. 40. Kolektivnog ugovora kojim se uvećava koeficijent složenosti poslova ovisno o radnom stažu u državnim tijelima), u nastavku teksta iznosi se što se smatra radnim stažem u državnim tijelima, te što je neprekidni radni staž u državnim tijelima.

Što se smatra radnim stažem ostvarenim u državnim tijelima

Člankom 40. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike propisano je da službenik i namještenik ima pravo na uvećanje koeficijenta složenosti poslova radnog mesta za radni staž ostvaren u državnim tijelima u određenom postotku s obzirom na godine radnog staža. Za ostvarenje navedenog prava ne traži se kontinuitet, odnosno neprekidni radni staž u državnim tijelima, već ukupan radni staž ostvaren u državnim tijelima. Primjena navedenog članka izazvala je mnoge dobjave u ocjeni je li rad u prijašnjim općinskim

Nastavak na 15. stranici

² Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 92/04 i 141/04 – isp. – vidjeti komentar, Informatör, broj 5259-5260 od 31. 7. 4. 8. 2004. g.)

upravno pravo

Uračunavanje određenog staža ...

Nastavak sa 6. stranice

tijelima, raznim ustanovama, zavodima, samoupravnim interesnim zajednicama, centrima i sl., rad u državnim tijelima ili nije.

U vrijeme važenja prethodnog Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (čije je važenje isteklo 30. travnja 2004. g.) Zajednička komisija za tumećenje odredaba i praćenje primjene Kolektivnog ugovora je tijekom 2002., 2003. i 2004. godine dala dala tumačenje što se smatra radnim stažem ostvarenim u državnim tijelima, a kako su prava službenika i namještenika vezana uz radni staž propisana novim Kolektivnim ugovorom u velikom dijelu ostala neizmijenjena, tako se prijašnja tumačenja mogu primijeniti i na članak 40. Kolektivnog ugovora pa se: **radnim stažem u državnim tijelima** smatra i prijašni radni odnos u tijelima uprave, pravosudnim tijelima i drugim državnim tijelima na čije se službenike primjenjivao Zakon o upravi i posebni zakoni za pojedina pravosudna i druga državna tijela (stručne službe skupština i izvršnih vijeća, općinska tijela uprave, odnosno sekretarijati, komiteti i drugi oblici tijela uprave na svim razinama).

Također se radnim stažem u državnim tijelima smatra i prijašnji neprekidni radni donos u skupštini općine, ali do 1. 1. 1994. g., a ne smatra se rad u mjesnim zajednicama i rad u općinskom poglavarstvu.

Rad u prijašnjim Zavodima za urbanizam i komunalne poslove smatra se radom u tijelima državne vlasti zato što su se u njima kao u organizaciji obavljali poslovi iz područja urbanizma preneseni od strane općinske skupštine, a za koje je poslove prema odredbama Zakona o prostornom uređenju i korištenju građevinskog zemljišta (Nar. nov., br. 14/73) bilo nadležno općinsko tijelo uprave, što znači da se na službenike zavoda primjenjivao Zakon o upravi.

S obzirom na to da se pod pojmom »radni staž u državnim tijelima« u smislu članka 40. Kolektivnog ugovora podrazumijevaju tijela Republike Hrvatske, radni se staž ostvaren u tijelima državne vlasti u drugim republikama i autonomnim pokrajinama bivše SFRJ ne smatra radnim stažem iz tog članka, i to neovisno o tome što se radni staž ostvaren do 7. 10. 1991. g., odnosno do donošenja Odluke o raskidu svih državno-pravnih sveza sa SFRJ uračunava u radni staž.

Što se smatra neprekidnim radnim stažem u državnim tijelima

Neprekidnim radnim stažem, odnosno radom u državnim tijelima, smatra se ukupan neprekidan rad u svim tijelima državne vlasti.

Prekidom službe u državnim tijelima smatra se svaki prekid dulji od osam dana, pa se prijašnji rad u državnim tijelima s prekidom duljim od osam dana i kasniji rad u državnim tijelima ne mogu zbrojiti kao neprekidni radni staž za ostvarenje određenih prava propisanih Kolektivnim ugovorom.

Mirovanje radnog odnosa kao što je, npr., odsluženje vojnog roka te korištenje neplaćenog porodnog dopusta, ne smatra se prekidom službe u državnom tijelu, međutim vrijeme tog mirovanja ne uračunava se u ukupne godine neprekidne službe.

Priredila:

Vesna ŠIKLIĆ ODAK, dipl. iur.